

Ókontri

38

Eltelt egy hét. Steve még próbálkozott párszor, aztán feladta, hogy jobb belátásra bírja a feleségét. Beletörődött, hogy maradnak. Lesz, ami lesz, gondolta.

Éjszaka volt, aludt. A telehold besütött az ablakon az ágyára, órá. Ezt nem szeretete. Ilyenkor rendszerint felébredt, és nem tudta, hol van, mi történik vele, mi veszi körül. De csak magát okolhatta, ő választotta az ablak felőli ágyat, ahová elér a fény, és ahhoz is ragaszkodott, hogy ne legyen behúzza a függöny, hogy szabadon beáramoljon a friss levegő a nyitott ablakon.

Most is ez történt, felébresztette az égitest. Felült, és sokáig meresztgette a szemét, majd tanácstalanul visszahanyatlott a párnára, és újból elaludt.

Ezúttal álmodott is. Azt álmodta, hogy letartóztatták, és elvitték.

Dzsippel jöttek érte, a sofört nem számítva két civil ruhás. Morzsa későn vette őket észre. Nekihajtottak a kapunak, betörték, és csak a hátsó udvarban álltak meg. Egy nagy recsenés hallatszott, és máris ott volt a jármű. Jómaga az aratógépet készítette elő a csűr előtt. Mihály hátrább volt valahol.

Elparancsolta Morzsát. A civil ruhások kiszálltak, és odajöttek hozzá. Azt sem kérdezték, hogy ő-e ő, hanem egyből közölték vele, hogy le van tartóztatva. Kérdésére, hogy miért, azt felelték, hogy majd megtudja, de különben se kíváncsiskodjék, mert aki kíváncsi, az hamar megöregszik. Valami félreértés lehet, vélte, és kérte, hogy várjanak, hadd vegyen fel valami rendesebb ruhát. Jöjjön csak így, nekik így is jó lesz, intették le. És azt sem engedték meg, hogy elköszönjön a családjától. Bilincset kattintottak a csuklójára, és feltuszkolták a dzsipre. Szép kis demokrácia, mormogta közben, de úgy, hogy azok is hallhatták.

Bárcsak kinézne Júlia, vagy Georgie a házból, és látná, hogy elviszik, fohász-kodott magában, de nem nyílt ki a hátsó ajtó, és elől se állt egy ablak mögött sem senki, mialatt kigördültek az udvarból.

Meglepte, hogy a határban sehol egy lélek, mintha vasárnap lenne, és a faluban sem találkoztak se járókelővel, se fogattal, de még az udvarokban sem tartózkodott senki. Mindössze egy személyt látott az utcán, Baji Francit, aki ünneplőbe öltözve egy vörös zászlóval vidáman integetett a házuk előtt. Mintha mindenki mást elvittek vagy beparancsoltak volna a házába.

A fenyves alatt nem kanyarodtak rá a füzesi útra, hanem továbbmentek Terpes felé.

– Füzes felé rövidebb lenne – jegyezte meg, mert gyanította, hogy Péterkére viszik.

– Kuss! – mordult rá az egyik kísérő. – Akkor beszéljen, ha kérdezik.

Terpes már nem volt kihalt. Jöttek-mentek a főutcán az emberek, de ők nem lassítottak, hogy el ne üssenek valakit, és nem tértek ki, ha kocsik jöttek szembe.

Jobbra-balra ugráltak előttük a gyalogosok, mint a békák, a kocsik pedig sorra fordultak az árokba, hogy elkerüljék az ütközést.

Péterkén is áthágtak minden közlekedési szabályt. Itt a járdára felszaladva még gyalogost is gázoltak, de, a cserbenhagyás esetét megvalósítva nem álltak meg, nem részesítették elsősegélyben a sérültet, és nem hívtak mentőt.

Nem a rendőrsre vitték, hanem a Keglevics-kastélyba. Csikorogtak a fékek, szállt a por, ahogy hirtelen megálltak az épület előtt. A homlokzatról hiányzott a díszes családi címer, és megértette, hogy a kastély már nem a Keglevicské, államosították, mint mindent Oroszországban, sőt, miként bent a zárkaajtók előtt elhaladva meggyőződhetett róla, nem is kastély, hanem börtön.

A hosszú folyosó végén levették a kezéről a bilincset, és belökték az utolsó zárkába. A zárkában sötét volt. Csak egy tenyérszerű szellőzőnyíláson szűrődött be némi fény, de az kevésnek bizonyult ahhoz, hogy lásson, még azt követően is, hogy a szeme hozzászokott a sötétnek. Tapogatással tájékozódva megállapította, hogy nincs ágy, se asztal, se szék, és villanykapcsolót is hiába keresett. A berendezés egyetlen vödörből állt az egyik sarokban, és a falból mellmagasságban kiálló vas-kampókból, amilyenekre a hentesek aggatják a tőkehúst.

Leült a cementpadlóra, és várta, hogy érte jöjjenek. Nem jöttek. Hallgatózott, de semmi nem hallatszott be a folyosóról vagy a szomszédos cellákból, olyan jó volt a szigetelés. Se enni, se inni nem adtak. Így múlt el a nap. Hogy elmúlt, a szellőzőnyílás jelezte: nem bocsájtott be több fényt. Felháborította ez a bánásmód és hogy nincs ablak, ágy, hogy szomjaztatják, éheztetik, de még mindig reménykedett, hogy csupán félreértésről van szó. Elaludt valahogy.

Másnap ébredt fel. Kideríthetetlen volt, hogy reggel van-e vagy már dél. Felállt, és faltól falig járkált. Hogy ne ütközzön a falba, főként az éles kampókba, maga elé nyújtotta a két karját. Aztán leült, majd újrakezdte.

Továbbra sem foglalkoztak vele. Megint megtagadták tőle a vizet, az ételt. Éhes volt, szomjúság gyötörte, de ami a vizet illeti, legjobban azt hiányolta, hogy nem tisztálkodhatott, nem moshatta meg legalább az arcát.

A nap végén megint lefeküdt, de sokáig nem bírt elaludni. Mikor végre sikerült, akkor felébresztették. Nem hallotta, hogy nyílik az ajtó, arra riadt fel, hogy bele-rúgnak, és felgyullad a villany. Hogy nem pattant fel mindjárt, ráordítottak, hogy felkelni, és a hátára húztak egyet a gumibottal.

Egy nagy terembe vezették. Díszes íróasztal állt a közepén, amely a Keglevicské lehetett, az asztalon pedig olvasólámpa. A falakon az új magyar címer és Rákosi, Sztálin, Marx, Engels képe. Leültették az asztallal szemben, és ráirányították a lámpa fényét. A fény olyan erős volt, hogy elvakította. Valaki ült a lámpa mögött, de nem lehetett látni. Csak a hangját hallotta, mintha az csupán hang lett volna.

Ez a hang ismerős volt.

Közölte vele, hogy nem teljesítette a gabonabeadást, eltitkolta a krumpliját.

Erre ő azt mondta, hogy az kizárt dolog. Még nem aratott, nem arathatott, hiszen még Pálpéter sem volt. De ha aratott és csépelt volna, akkor is odébb van még a határidő. Krumplija pedig tényleg annyi van, amennyit a felmérő biztos talált.

– Úgy, szóval tagadja? – kérdezte a hang.

– Igen. És nem értem, mért tartóztattak le, és mért hoztak ide, mikor nem követtem el semmit – felelte, és maga is meglepődött, milyen mérsékelt, visszafogott,

hogy amerikai állampolgár létére nem háborodik fel, nem tiltakozik a letartóztatás módja, a fogva tartás körülményei, a nyilvánvaló jogtiprás ellen, és nem kér ügyvédet.

– Nem érti? – hitetlenkedett a hang kissé magasabb fekvésben. – Na jó, majd megérti, teszünk róla, hogy megértse.

Kialudt a lámpa, és a hang testet öltött. Kovács Bertalan ült az asztal túloldalán. Felállt, és felszólította, hogy vesse le a bakancsát, zokniját.

Levetette. Erre a kísérői megragadták, az asztalra emelték, hasra fektették, a karjait hátra csavarva ismét megbilincsték, és gumibottal ütni kezdték a talpát, az egyik az egyiket, a másik a másikat.

Először csak nyögött, de aztán jajgatott a fájdalomtól.

Abbamaradt a verés.

– Érti már? – kérdezte Kovács Bertalan.

Minthogy ismét nemmel válaszolt, továbbütlegelték.

Megint megszűntek verni.

Valaki bejött a terembe, és leállította a verőket.

Erre abból következtetett, hogy az új hang azt mondta:

– Ejnye, ejnye!

A hátára fordították, és akkor látta, hogy Geday Alfréd főszolgabíróé az új hang.

– Még ilyet! – csóválta Geday a fejét. – Így bánni egy rendes emberrel! Nem szégyellik magukat? Állítsák talpra!

Megemelték a felsőtestét, és az asztal végén lecsúszatták a padlóra, de annyira szétverték a talpa húsát, hogy nem bírt megállni a lábán.

Elkapták a két karját, hogy össze ne roskadjon.

– Nahát, mit műveltek vele! – méltatlankodott tovább Geday. – Tolják le a nadrágját, gatyáját! Úgy ni – nyugtázta, miután Kovács Bertalan lemeztelenítette az altestét.

Geday csípőfogót vett elő a zsebéből, és a nemiszervéhez hajolt.

– Szépen is lehet vele bánni – állapította meg, és szálanként tépkedni kezdte a fanszörzetét.

Ez tűrhető volt, csak akkor fájt jobban, mikor kettesével, hármassával, majd csoportokban szaggatta. Nagy gyakorlata lehetett benne, mert pár perc leforgása alatt megszabadította a teljes szőrzettől.

– Fektessek vissza! – parancsolta, és áttért a körmei eltávolítására, ami úgy fájt, hogy Steve közben üvöltött. A lábain kezdte, de a lábujjaival olyan csúnyán elbántak a gumibotok, hogy csak darabokban lehetett letépni a körmöket.

A körömágyakból ömlött a vér.

– Vegyék le a bilincset, és szorítsák le a két karját! – rendelkezett Geday, és nekilátott a kézkörmöknek.

A bal kezével itt már kénytelen volt megfogni a munkába vett ujját, és ez azt eredményezte, hogy véres lett a keze. De nem törölte le, nem zavarta. Sorra vett minden ujját, és megfosztotta a körömtől. Legalábbis Steve ezt állapította meg, mikor a jobb mutatóujja begyével végigtapogatta őket a cellájában, mert közben elájult, és csak ott, annak padlóján tért magához. Egyiken sem volt köröm, csak csupasz körömágy és abban alvadt vér.

Megint éjszaka volt, megint koromsötét. Próbálta elővenni a zsebkendőjét, hogy kifújja az orrát, de nem bírta a kezét a zsebébe dugni. A lábujjaihoz nyúlt. Ott még roncsoltabb állapotban találta a körömágyakat.

Vizelhetnékje támadt. Felállt, és a vödörhöz botorkált. De az ujjai megint cserbenhagyták, képtelen volt a sliccét kigombolni. A nadrágjába eresztette a hólyagja tartalmát. Végigfolyt a combján, le a bokájára, és onnan a padlóra, de ennél is kellemetlenebbül érintette, hogy eláztatta az ülepét, a fél nadrágszárát. Amikor ismét lefeküdt, a gatyája, nadrágja rátapadt a bőrére. Bosszantotta, hogy be kellett vizelnie. Aggasztották az ujjai is, nem annyira a sebek miatt, hanem hogy mi lesz velük így, köröm nélkül.

Másnap reggelit is kapott, pótkávét cukor nélkül. Már ébren volt, mikor betették a kémlelőnyílás alatti polcocskára. Ebédet is adtak, korpalevest, vacsorára pedig kenyeret magában. Ez a menü ismétlődött minden nap, mert több nap, ha jól számolta, legalább két hét telt el anélkül, hogy háborgatták volna. Később már nem vizelt be, és székelni is a vödörbe székel, mert megtanulta kigombolni a sliccét, letolni a gatyáját, nadrágját. Eleinte remélte, hogy jön majd orvos, vagy valami nővér, és ellátja a sebeit, de nem jött senki. Nem törődtek vele. Ha nem etetik és nem viszik ki időnként a vödört, akár azt is hihette volna, hogy megfeledkeztek róla. Ételosztás, ivás, evés, ürítés, eseménytelen egyformaságban teltek a napok. Némi változatosságot csak az jelentett, hogy elgennyedtek, elfertőződtek a sebei, elüszkösödtek az ujjak a kezén, a lábán, és napról napra erősödő bűzt árasztottak. Többször kérte az ételosztót, hogy szóljon a felettesének, vigyék őt kórházba, és amputálják az ujjmaradványait, mert üszkösödnek. Hiába, nemhogy nem vitték, de az még válaszra sem méltatta.

Egyszer aztán mégis érte jöttek, de nem kórházba vitték, még csak nem is kihallgatásra. Kivezették az épületből, és a közeli vásártérre kísérték, ahol annak idején a disznait vette. A folyosón még csak pislogott a fénytől, de az utcán már kénytelen volt behunyni a szemét, hogy ne vakítsa el, és percekbe tellett, míg ismét ki tudta nyitni.

A vásártér két oldalán rendőrkordonnal körülvett tömeg állt. A tér közepén fából ácsolt emelvény magasodott, a túlsó végén pedig, ahol az állatok cserélnek gazdát, egy pózna hatalmas hangszóróval a tetején.

Felvezették az emelvényre. Mihelyt fent volt, megszólalt a hangszóró, és egy öblös hang hirdetni kezdte az ítéletet. Nem jelentették be, hogy ítélethirdetés következik, és nem is hangzott el a teljes ítélet, mert begerjedt a mikrofon, és nevével együtt elsikkadt a főbüntetés. De hogy mégis róla van szó, azt a mellékbüntetés részletezéséből következtette ki, abból, hogy elveszik a földjeit, lovát, teheneit, tyúkjait, traktorát, vető- és aratógépét, motorbiciklijét, rádióját, mindenét, továbbá lerombolják a házat, csűrét, oljait, és a földdel teszük egyenlővé Rácfalun a tanyáját.

Amilyen vártalanul szólalt meg a hangszóró, olyan hirtelenséggel el is hallgattott, és átváltott valami indulóra.

Egy rabszállító autó tolatott be a térre. Leparancsolták az emelvényről, és beszállították a járműbe. Nem tudván kapaszkodni a kezével, fellökték az ajtónyílásba, miután a hágsóra lépett.

Az utastérben rajta kívül nem tartózkodott rab.

Órákig mentek, hol gyorsan, hol lassan, a beszűrődő hangokból, zajokból vagy azok hiányából ítélve városokon, falvakon át, talán több száz kilométert is megtéve, mígnem egyszer csak megálltak, és kinyílt az ajtó.

Egy orosz katona nyitotta ki, aki feltűnően hasonlított Kusnyár Gáborra. Ugyanolyan kerek, sunyi volt az ábrázata és üvegből a fél szeme. Nem szólt semmit, csak intett a fejével, hogy kifele. Ő engedelmesen a hágcsőra lépett, és leesett a földre. Mikor feltápáskodott, a katona a géppisztolya csövével mutatta, hogy merre.

Most látta, hogy nem csak ez a katona orosz, hanem a többi is, körös-körül mindenki és minden, a zászlók, feliratok, az autórendszenyek. Egy orosz támaszponton hozták, amely magyar laktanya lehetett azelőtt, mert itt-ott még rosszul át-mázolt magyar szavak is látszottak a falakon. De hogy hol van ez a támaszpont, a csonka Magyarországon-e, vagy az újból elvett Felvidéken, esetleg Észak-Erdélyben, nem lehetett tudni.

A katona egy marhavagon-szerelvényénél állította meg. Már mozdonyra lehetett kapcsolva, mert a másik vége felől jellegzetes pöfékelés és gőzsistergés hallatszott.

Minden vagon mellett fegyveres őr posztolt.

A katona tanult az eséséből. Miután elhúzta az utolsó vagon ajtaját, szólt az őrnék, és együttes erővel feldobták.

Begördítették az ajtót, a vonat elindult.

Feltápáskodott, és körülnézett. Lehorgasztott fejű emberek ültek a padlón. A félhomályban nem látta jól a kezüket, lábukat. A hozzá legközelebbihez húzódott, és megérintette a keze fejével a lábát, kezét. Az üszökre jellemző puha állaguk volt.

Köszönt.

Nem fogadták a köszönését.

Erre mindegyikhez külön odaaraszolt, és megtapintotta a végtagjait. Megállapította, hogy mindenkié hasonló állapotban van.

– Hova visznek bennünket? – kérdezte. – Oroszországba? Szibériába?

Senki nem felelt.

Többször megismételte a kérdést, mígnem az egyik, akinek az arcára fénycsík esett, kitérítette a száját, és furcsa, állati hangok kíséretében mutatta, hogy nincsen nyelve.

Egyenként mindenkivel kitérítette a száját, belenyúlt, és csak nyelvcsontot talált.

Elborzadva húzódott az egyik sarokba, sejtven, hogy rá is ez a sors vár.

És valóban, valami állomáson nemsokára megállt a vonat, kinyitották az ajtót, és két közlegény kíséretében egy tiszt kapaszkodott fel a vagonba, aki nem volt más, mint Geday Alfréd. Csípőfogó volt a kezében.

– No, jöjjön csak, ezzel még tartozunk magának. Nyissa ki a száját! Ez utóbbit oroszul mondta, de ő valamiért megértette.

Nem nyitotta ki. Erre lefoglák, és szétfeszítették a száját, és... és akkor hirtelen felébredt.

Vadul vert a szíve, merő verejték volt a pizsamakabátja. Csak lassanként ismerete fel a szobát, a szobában a tárgyakat. Átnyúlt a szomszéd ágyra, és kitapintotta Júliát. Majd felkelt, lámpát gyújtott, és hosszan tanulmányozta a tulajdon kezét, lábát. Aztán átment Jancsikához, Georgie-hoz, megnézni megvannak-e. De ez nem volt elég, lucskosan, ahogy volt, kibotorkált az udvarra.

Kint is megvolt minden, a csűr, a kazlak, az ólak, és Morzsa is, aki odajött hozzá, és várta, hogy megsimogassa.

Állt egy darabig az udvar közepén, majd visszaballagott a hátsó kijáráthoz, amelyen kijött. De meggondolta magát, és leült a lépcsőre. A térdére támasztotta a könyökét, a kezébe vette az állát, és hallgatta a tücsökciripelést, és szívta magába a kalászszagot, amely áradt le az oldalakból. Megkönnyebbült, de nem nyugodott meg.

Mikor végül bement, véletlenül meglökte az ágya melletti széket, és Júlia felébredt a zajra.

– Hol voltál? – kérdezte.

– Kint.

– Minek?

– Pössenteni.

Ez hihető válasz volt. Mióta benzin híján nem tudták feltölteni a padlason a tartályt, ahelyett, hogy a fürdőszobában az odakészített vízzel leöblítette volna a véccékagylót, kijárt szükségét végezni.

